

منطقه شکار ممنوع مرور میبد

تاریخچه:

منطقه مرور در سال ۱۳۸۰ با تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست به عنوان منطقه شکار و تیر اندازی ممنوع اعلام شد و در حال حاضر نیز با همین عنوان تحت کنترل و مدیریت محیط زیست استان قرار دارد.

موقعیت جغرافیایی:

منطقه شکار ممنوع مرور با وسعت ۸۱۳۷۰ هکتار در محدوده غرب شهرستان میبد و قسمتهای شمال شرق و شرق شهرستان اشکذر قرار دارد. نام این منطقه از یکی از روستاهای موجود در منطقه و کوه مرور گرفته شده است. این منطقه در حد فاصل ۲۶ ۳۲ ۵۳ تا ۵۵ ۵۲ ۵۳ طول شرقی و ۵۲ ۵۰ ۳۱ تا ۵۰ ۱۵ عرض شمالی واقع شده است. مهمترین مسیر دسترسی به منطقه، جاده میبد - ندوشن است که تقریباً از وسط منطقه مذکور گذشته و این منطقه را به دو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم می نماید.

ویژگیهای محیطی - زیستی

از نظر اقلیمی، منطقه جزء مناطق خشک و سرد محسوب می شود. میزان بارش از ۹۰ تا ۱۸۸ میلی متر متغیر است که بیشترین بارش ماهیانه مربوط به آذرماه و کمترین بارش مربوط به شهریور ماه است. دامنه تغییرات ارتفاعی منطقه ۱۸۲۹ متر می باشد. بیشترین ارتفاع در منطقه، ارتفاعات چاه زرد با ارتفاع ۲۸۷۷ متر و کمترین ارتفاع در حدود شمال شرق منطقه به میزان ۱۰۴۵ متر قرار دارد.

در منطقه شکار ممنوع مرور رودخانه دائمی وجود نداشته و عمده ترین منابع آبی برای تأمین نیازهای حیات وحش، چشمه ها و سنگاب ها میباشد. چشمه های این منطقه دائمی یا فصلی و دارای آب شیرین، لب شور و شور می هستند که مهمترین آنها آب جعفرک، آب قل قلق، لای بادام، پیدنگون، سنگستانه، آب نیوک بالا، آب گزوک بوده و از مهمترین سنگابها میتوان قطاری و دم کج کن را نام برد.

قسمت اعظم منطقه را زیستگاههای کوهستانی و تپه ماهوری تشکیل می دهد. در این منطقه زیستگاههای مستعدی برای گونه های کوهزی مانند کوه سرخه چیلون، کوه تلخستان، کوه میل سفید، کوه میل آردی، کوه هنگران، تپه ماهورهای بنستان، نیوک بالا، علویه و... وجود دارد. تپه کوهستانی منطقه از چشم اندازهای زیبایی برخوردار است و پوشش گیاهی مطلوب، وجود چشمه های فصلی و دائمی گویای توان منطقه برای نگهداری قوچ و میش و کل و بز است.

تپه گیاهی منطقه ایرانی - تورانی است. پوشش گیاهی از فرمهای رویشی مختلفی تشکیل شده (بوته ای، علفی، درختچه ای و درختی) که عبارتند از تاغ، گز، پرنده، شور، گون، چوبک، کلاه میرحسن، علیجون، بادام کوهی، انجیر کوهی، بنه، خارشتر، کاروانکش و...

گونه غالب در کوهستان، بادام کوهی و در دشت درمنه دشتی است. در بیشتر زیستگاههای منطقه آثار چرای دام اهلی مشهود است لیکن برخی از ارتفاعات به دلیل صعب العبور بودن، امکان گسترش چرای بی رویه در آنها را منتفی ساخته و چهره رویشگاهی منطقه از لحاظ تنوع و تراکم پوشش گیاهی ماهیت اصلی خود را تا حدودی حفظ نموده است.

وجود آب و هوای به نسبت متعادل تر از دیگر مناطق اطراف، پوشش گیاهی مناسب همراه با چشمه های دائمی و فصلی، همچنین چشم اندازه های کوهستانی و وجود کوههای شاخص در این منطقه زیستگاه بسیار مناسبی برای کل و بز قوچ و میش و پرندگان مثل کبک، تیهو و هوبره و انواع پرندگان شکاری و همچنین خزندگان را به وجود آورده و شرایط را برای ایجاد منطقه ای مناسب در راستای حفظ و احیای حیات وحش فراهم نموده است.

شمار زیادی از گونه های مختلف پرندگان در منطقه مرور شناسایی شده است. ضمن اینکه وجود جمعیت مناسبی از لاک پشت مهمیزدار بعنوان یک گونه آسیب پذیر در منطقه، فرصت بسیار مناسبی برای مطالعه جنبه های مختلف زندگی این لاکپشت ها ایجاد نموده است.

مهمترین پستانداران منطقه:

قوچ و میش، کل و بز، کاراکال، روباه معمولی، گرگ، کفتار، خرگوش، تشی، خارپشت، سنجابک درختی و...

گونه های مهم پرندگان منطقه:

کبک، تیهو، زاغ بور، عقاب طلایی، سارگپه، دلپچه، شاهین، باقرقره شکم سیاه، سبز قبا، زنبورخوار، هدهد، چکاوک کاکلی، چکچک دم سرخ، چکاوک بیابانی و شاخدار، انواع سسک ها و سپهره ها، کوکوی معمولی و...

گونه های مهم خزندگان منطقه:

لاک پشت مهمیزدار، مارجعفری، مارشاخدار، تیرمار، آگامای صخره زی فلس درشت، آگامای چابک، سوسمار دم دراز ایرانی و ...

ویژگیهای مهم و ارزشمند منطقه:

- ✓ وجود چشم اندازه های زیبای کوهستانی، تپه ماهوری و دشتی و جلوه های ویژه طبیعی مانند چشمه های جوشان علویه و آبشارهای سنگی زیبا.
- ✓ وجود زیستگاههای تیپیک قوچ و میش.
- ✓ پوشش گیاهی مطلوب در منطقه با تنوع و تراکم مناسب.
- ✓ وجود چشمه های دائمی و فصلی قابل توجه در منطقه.
- ✓ وجود شمار زیادی از گونه های مختلف پرندگان در منطقه.

متأسفانه چرای دام در بیشتر بخش‌های منطقه و مهم تر از آن توسعه معادن در سالهای اخیر ارزشهای اکولوژیک این منطقه را به شدت تهدید می کند. اداره کل محیط زیست استان یزد از سال ۱۳۸۸ تلاش هایی را برای ارتقاء سطح حفاظتی بخش‌هایی از منطقه آغاز نمود و طی دو نوبت اقدام به تهیه طرح توجیهی نمود (یکی برای ارتقاء چشمه های جوشان علویه به اثر طبیعی ملی و دیگری ارتقاء بخشی از منطقه با عنوان حفاظت شده) که متأسفانه علی رغم اخذ موافقت منابع طبیعی و سازمان صنایع و معادن در سطح استان، اما هنوز موافقت های ملی اخذ نشده و تاکنون (۱۳۹۷) در شورایی عالی محیط زیست مطرح نشده است و این تأخیر در ارتقاء به همراه تصویب قانون رفع موانع سرمایه گذاری و تولید و پیامد آن عدم استعلام سازمان صنعت، معدن و تجارت از محیط زیست موجب شده تقریباً عمده زیستگاههای ارزشمند و بکر منطقه برای معدن کاری واگذار و جاده های متعدد در منطقه ایجاد شود به گونه ای که ادامه توسعه فعالیتهای معدنی در آینده نزدیک، موجب از بین رفتن ارزش های اکولوژیک منطقه خواهد شد.

تدوین و گردآوری : حجت دهقان (کارشناس مسئول زیستگاهها و امور مناطق)

خرداد ماه ۱۳۹۷

